

Svar - Interpellation - Cancervård

Kristina Sjöström (V) frågar:

- Hur stor andel av cancerpatienterna får sin diagnos i ett sent stadium, stadium 3 eller fyra, i Gävleborg?
- Hur ser fördelningen ut gällande kvinnor och män?
- Har andelen kvinnor med sen diagnos, i enlighet med ovan, ökat också i Gävleborg och i så fall med hur mycket?
- Om andelen ökat, vad avser ni vidta för åtgärder?

Hälso- och sjukvårdsnämndens ledamot, Lena Emanuelsson (SD) svarar:

Tack för en mycket viktig interpellation. Den berör många människor. Mellan 2017 till 2021 upptäcktes ca 10000 nya fall av cancer i Region Gävleborg.

Interpellationen härrör från en studie som enbart publicerats i Vårdförbundets tidning. I statistiken ingick dock inte geografisk uppdelning, vilket kräver en ny ännu mer detaljerad statistikbeställning, som i så fall bekostas av Regionen. Vi vet i dagsläget inte hur mycket som kan tas fram av det Regionala Cancercentrumet men har skickat iväg en förfrågan. Vi ber därför att få återkomma kring dessa uppgifter.

Först och främst vill vi poängtera att den data som redan finns tillgänglig innebär vissa begräsningar.

Potentiella trender eller skillnader över tid är inte statistiskt säkerställda, utan är mer av deskriptiv art. Det innebär att stora förändringar kan bero på slumpmässiga variationer, snarare än av bakomliggande orsaker.

Stadieindelningen bygger vidare på kombinationer av uppgifter om tumörens utbredning (T), spridning till lymfkörtlarna (N) och fjärrmetastaser (M) och klassificeras enligt TNM (classification of malignant tumours). Dock finns i cancerregistret ingen variabel som indikerar stadium utan detta måste tas fram manuellt.

Statistiken redovisas också i antal fall, inte antal personer, vilket innebär att en person kan förekomma i statistiken flera gånger. Det finns därtill ytterligare ett antal begräsningar kopplade till bortfall och jämförbarhet av olika data.

På cancerregistret har man, utifrån begränsningarna i nuvarande data, den senaste tiden börjat titta närmare på TNM-variablerna och även börjat ta fram stadieklassificeringar. Detta är ett stort pågående arbete och i nuläget har Socialstyrelsen inga konkreta planer på att publicera någon sammanställning över stadiefördelning.

Fokus i Socialstyrelsens cancerregister handlar idag om nyupptäckta cancerfall totalt sett och per cancersjukdom. Och dessa redovisas tillsammans med uppgift om överlevnad och dödlighet exempelvis hos Socialstyrelsen. Man kan där för varje cancerdiagnos ta del av antal och andel insjuknande, dödlighet och överlevnad.

Utifrån detta så reflekterar därför statistiken uppgifterna i cancerregistret vid tiden för uttaget, en ögonblicksbild om man så vill kalla det. Det har också gjorts ett antal antaganden i statistiken, varför det krävs ett fortsatt arbete för att kunna dra säkerställda slutsatser om huruvida förekomsten av ett visst stadium ökat eller minskat över tid.

Den sammantagna bilden är att insjuknandet i cancer totalt sett ökar och därmed även den sammanlagda sjukdomsburden – för patienterna, närstående och för sjukvårdssystemet. Samtidigt som cancerfallen har ökat med uppemot 30 procent sedan sjuttioalet har dödsfallen i cancer minskat med nästan lika många procentenheter. Det visar på hur viktig denna fråga är för regionen och att vi måste fortsätta arbeta med god vård för drabbade och närstående samt även fokusera på det proaktiva arbetet.

Lena Emanuelsson (SD), Ledamot i hälso och sjukvårdsnämnden